

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2013. év január hó 11. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t :

A parancs iránti engedetlenség büntette és más bűncselekmény miatt **a vádlott** ellen indult büntető ügyben a Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa 2012. év február hó 21. napján kihirdetett KB.I.27/2011/8. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A vádlottal szemben kiszabott - végrehajtásában felfüggesztett - szabadságvesztés próbaidejének tartamát 1 (egy) évre **enyhíti**.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s :

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa a 2012. február 21. napján kihirdetett KB.I.27/2011/8. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki parancs iránti engedetlenség büntetében és szolgálati tekintély megsértésének büntetében, ezért - halmazati büntetésül - 7 hónapi börtönre ítélte, de a szabadságvesztés végrehajtását 2 évi próbaidőre felfüggesztette. A vádlottat előzetesen mentesítette a büntetett előlethez fűződő hátrányos következmények alól, és kötelezte az eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére.

A tárgyaláson a katonai ügyész 3 napi gondolkodási időt tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül fellebbezést jelentett be súlyosítás, katonai mellékbüntetés - várakozási idő meghosszabbítás - kiszabása végett. A vádlott és védője szintén 3 napot tartottak fenn, majd a törvényes határidőn belül a védő jelentett be fellebbezést elsősorban felmentés, másodsorban enyhítés érdekében.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a BF.494/2012/1. számú átiratában az ügyészi fellebbezést fenntartotta és indítványozta, hogy az ítéltábla katonai tanácsa az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a vádlottal szemben várakozási idő meghosszabbítása katonai mellékbüntetést is szabjon ki, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

A védő a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsánál előterjesztette fellebbezésének részletes írásbeli indokolását, melyben kifejtette azon álláspontját, hogy a 2012. január 1-én hatályba lépett Be.293.§ (3) bekezdésében írt „ismételten” kifejezés arra utalt, hogy a tanút a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjára vonatkozóan már a meghallgatás elején kötelezően ki kell oktatni, és azon túl akkor, ha ténylegesen felmerül annak szükségessége. Ez a kioktatás tehát minden tanú tekintetében

legalább egyszeri alkalommal kötelező. Ezt a figyelmeztetést az elsőfokú bíróság csak a tanú1 esetében

tette meg, viszont az összes többi tanú tekintetében elmulasztotta. Erre figyelemmel a tanúk vallomása, bizonyítékként nem vehető figyelembe és így az elsőfokú bíróság ítéletének tényállása megalapozatlan. Hivatkozott továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság szükségtelenül hivatkozott a tanúk kioktatása során a mentő körülmény elhallgatásának következményeire, mert az már nem része a figyelmeztetés szövegének. Kifejtette továbbá, hogy eljárási szabályt sértett az elsőfokú bíróság, amikor az egészségügyi ok miatt távollévő tanú vallomását felolvasta. A Be.296.§ (1) bekezdés a) pontja szerint erre csak akkor van lehetőség, ha „egészségi állapotára nézve” a tárgyaláson való megjelenése aránytalan nehézséggel járna. A védői vélemény szerint ez az állapot nem feleltethető meg annak, hogy a tanú a tárgyaláson egészségügyi okból nem jelent meg. Egyébként az érintett tanú részletes kihallgatása, és az ellentétes tartalmú vallomást tett tanúkkal való szembesítése szükséges lett volna. Ennek hiányában ugyanis a tényállás felderítetlen. Általában is a tényállás megalapozatlanságát eredményezte az, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta az egyes vallomások között felmerült ellentétek szembesítéssel való tisztázását. Az előzőekben foglaltakra figyelemmel a védő elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítására tett indítvány a Be.375.§ (1) bekezdése és Be.376.§ (1) bekezdése alapján. Utalt továbbá a védő arra, hogy a vádlott terhére megállapított két bűncselekmény egyazon cselekménysor része, ezt egyébként az ítélet indokolása 5. oldal (3) bekezdése is tartalmazza. Ezért a szolgálati tekintély megsértése, a parancs iránti engedetlenségen belül értékelendő, melyre figyelemmel a Be.372.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú ítélet megváltoztatásának, a vádlottnak a szolgálati tekintély megsértése büntette miatt emelt vád alóli felmentésének, és a Btk.87.§ (2) bekezdés e) pontja alapján pénzbüntetés kiszabásának van helye. Ez a másodlagos védő indítvány. Harmadsorban a katonai mellékbüntetés kiszabására irányuló ügyészi indítvány elutasítását kérte.

A védő a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében a fellebbezésében és annak írásbeli indokolásában foglaltakat változatlanul fenntartotta, indítványait megismételte.

A vádlott az utolsó szó jogán tett nyilatkozatában csatlakozott a védője által előadottakhoz.

A katonai ügyész és a védő által bejelentettek fellebbezések folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az elsőfokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást teljes terjedelmében felülbírált.

A védőnek az ítélet a hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezése nem alapos.

A másodfokú bíróság nem értett egyet azon védői állásponttal, hogy az elsőfokú bíróság több megalapozatlanságot eredményező, vagy az eljárás lefolytatására,

illetve az ítélet meghozatalára hatással lévő eljárási szabályt követett volna el. A védőnek a tanúk kioktatásával kapcsolatos hivatkozása a jogszabály téves értelmezésén alapszik. A Be.293.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint a tanú kihallgatásának kezdetén a tanács elnöke a 85.§ (2) (3) bekezdése szerint jár el, majd ezt követően, ha a tanúvallomás tételének nincs akadálya, a tanács elnöke a tanút - a 88.§ rendelkezéseire figyelemmel - kihallgatja. A tanúként kihallgatandó sértett a kihallgatás kezdetén, ha korábban erről nem nyilatkozott a 294.§ (2) bekezdésének b) pontja szerinti nyilatkozatot is megteheti. A (2) bekezdésben foglaltak szerint a tanú kihallgatására a 290.§ (2)(3) bekezdését megfelelően kell alkalmazni. A (3) bekezdésben foglaltak szerint, ha megállapítható, hogy a tanú vallomásában a 82.§ (4) bekezdés esetét kivéve magát, vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolja, a tanút a 82.§ (1) bekezdés b) pontjában meghatározottak szerint ismételten figyelmeztetni kell. A figyelmeztetést, valamint a tanúnak a figyelmeztetésre adott válaszát jegyzőkönyvbe kell venni.

A hivatkozott jogszabályi szöveg nem utal arra, hogy minden tanút a kihallgatását megelőzően ki kellene oktatni a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjában foglaltakra. A helyes értelmezés mellett, a tanút erre akkor kell figyelmeztetni, ha erre vonatkozóan valamely körülményből előzetesen következtetni lehet, vagy ennek lehetősége felmerül. A jelen ügyben ez kizárólag tanu1 tekintetében merült fel, és az ő esetében az ilyen tartalmú kioktatás meg is történt. Az ismételten kifejezés arra utal, hogy a vallomástétel elején a Be.82.§ (1) bekezdés b) pontjára kioktatott személy, amennyiben a vallomásában mégis önmagát vagy hozzátartozóját tartalmilag bűncselekmény elkövetésével vádolná, úgy ismételten figyelmeztetni kell.

Megállapítható tehát, hogy a védő által hivatkozott eljárási szabályszegést az elsőfokú bíróság nem követte el. Nem kétséges, hogy a katonai tanács az egyes tanúkat a mentő körülmény elhallgatásának következményeire is kioktatta. Az elsőfokú eljárás lefolytatása idején ez már nem képezte a kioktatás szövegét, azonban az elsőfokú bíróság ezzel nem követett el eljárási szabálysértést. Megállapítható továbbá, hogy az egyes tanúk kihallgatása során a bíróság a törvényben előírt kötelezettségeinek eleget tett, az egyéb eljárási szabályokat is betartotta.

Tévesen hivatkozott a védő arra is, hogy az elsőfokú bíróság a vádlottak és az egyes tanúk, valamint külön az egyes tanúk vallomásai közötti ellentmondásokat nem próbálta feloldani, és a szembesítéseket elmulasztotta. A tárgyalási könyvből megállapítható, hogy a vádlott és tanu1 között, tanu2 és a vádlott között szabályszerű szembesítésre került sor, továbbá a jegyzőkönyv szövegéből kiderül, hogy bár nem nevesíti szembesítésként, de ezzel kapcsolatban a vádlott és tanu3 között, valamint tanu4 és tanu1 között tartalmilag a szembesítés megtörtént. Az elsőfokú bíróság tehát minden a vallomások között mutatkozó lényeges ellentmondást megpróbált tisztázni.

A Be.296.§ (1) bekezdés a) pontjával kapcsolatban nem vitatható, hogy a tanú meg nem jelentését követően az elsőfokú bíróság nem vizsgálta azt, hogy a későbbiekben mikor lesz olyan egészségi állapotban, hogy kihallgatható legyen. A hivatkozott tanú azonban a nyomozás során igen részletes vallomást tett, mely vallomás a tanú egészségügyi okból történő meg nem jelenése miatt felolvasásra került, és azt az elsőfokú bíróság ítéletében értékelte és a mérlegelés körébe vonta. A másodfokú bíróság álláspontja szerint tehát xy vallomásának felolvasásakor az elsőfokú katonai tanács eljárási szabályt nem sértett, az eljárási cselekményre törvényi lehetősége volt.

Az elsőfokú bíróság a tényállást mérlegelési jogkörében állapította meg. Ennek során a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte és indokolási kötelezettségének is eleget tett. A vádlott mind a nyomozás során, mind a tárgyaláson tagadta a terhére rótt bűncselekmények elkövetését. Vallomását a tárgyaláson kihallgatott tanú1 vallomása, valamint a tárgyaláson felolvasással a bizonyítás anyagává tett xy vallomása támasztotta alá. Nem tévedett az elsőfokú bíróság amikor, ezen vallomásokkal szemben, az elsőfokú bíróság tanu1, tanu2, tanu3, tanu5 vallomását fogadta el a tényállás alapjául. Logikus, meggyőző magyarázatát adta annak, hogy miért nem a vádlotti védekezést fogadta el. Megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság által rögzített tényállás megalapozott, mentes a Be.351.§ (2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felülbírálata alapjául elfogadta.

A védőnek a felmentésre irányuló fellebbezése ugyancsak nem alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletében okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére, és helyes a cselekmények jogi minősítése is. Nem tévedett a katonai tanács, amikor a vádlott bűnösségét a Btk.354.§ (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés a) pontja szerint minősülő parancs iránti engedetlenség büntetében, valamint a Btk.356.§ (1) bekezdés a) pontjába ütköző és a (2) bekezdés szerint minősülő szolgálati tekintély megsértésének büntetében megállapította. Helyesen hivatkozott arra a védő, hogy a szolgálati tekintély megsértésének büntette, a parancs iránti engedetlenség büntetése beleolvadhat. Nem kétséges, hogy a parancs iránti engedetlenség minden esetben sérti a parancs kiadójának szolgálati tekintélyét. A beolvadásra azonban, csak akkor kerülhet sor, ha a két bűncselekmény lényegében ugyanazzal a magatartással, vagy egymással szorosan összefüggő nem külön választható magatartásokkal valósul meg. A jelen ügyben azonban ez a feltétel nem valósult meg. A térbeli és időbeli egybeesés nem állapítható meg, figyelemmel arra, hogy a parancs iránti engedetlenségre a folyóson, az alárendeltek részére tartott eligazítás során, míg a szolgálati tekintély megsértésére épp tanu1 saját szolgálatának átvétele során, tehát más helyen, más szolgálati esemény és túlnyomó részt más személyek előtt került sor. Erre figyelemmel nem tévedett a katonai tanács, amikor a vádlott bűnösségét a hivatkozott bűncselekmények halmazatában állapította meg.

A katonai ügyésznek a súlyosításra irányuló fellebbezése nem, míg a vádlottnak és védőnek az enyhítésre irányuló fellebbezése az alábbiak szerint alapos.

Az elsőfokú bíróság ítéletében helytállóan sorolta fel a büntetés kiszabása során figyelembe vehető enyhítő és súlyosító körülményeket, és nem tévedett amikor, a vádlottal szemben a rendelkező részben írt próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetést szabta ki. A vádlott eddigi hibátlan életvezetésére, és szolgálat-ellátására figyelemmel helyesen állapította meg a börtönbüntetés mértékét, és törvényes annak fokozata is. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban, az előzőekben hivatkozott enyhítő körülmények mellett, még a 2 évben meghatározott próbaidő is eltúlzott egy egyszeri indulati cselekmény miatt. A vádlott 2011. március 19. napján követte el a terhére rótt bűncselekményeket. A Btk.-ának a szabadságvesztés végrehajtásának felfüggesztésére vonatkozó 89.§-a 2010. május 1. napjától rendelkezik úgy a (2) bekezdésében, hogy a próbaidő tartama - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - 1 évtől 5 évig terjedhet, de a kiszabott szabadságvesztésnél rövidebb nem lehet. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlott esetében elegendő 1 évi próbaidő meghatározása is. Ezért az ítélet tábla katonai tanácsa az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a szabadságvesztés próbaidejét 1 évre enyhítette. Ez a büntetés is megfelelően szolgálja a Btk.37.§-ában írt büntetési célokat. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott, hogy a vádlott a szolgálatban továbbra is megtartható, ezért őt előzetes mentesítésben részesítette. A másodfokú bíróság a próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetés mellett már nem látta indokoltnak a vádlottal szemben katonai mellékbüntetés kiszabását. A védő által indítványozott pénzbüntetés kiszabását a törvény jelenlegi szabályozása az adott esetben nem teszi lehetővé. A vádlott által elkövetett parancs iránti engedetlenség büntetése büntetési tétele 5 évig terjedő szabadságvesztés. Az elkövetés idején már hatályban volt törvény 87.§ (1) és (2) bekezdése és 38.§ (3) bekezdése a 3 évet meghaladó szabadságvesztés büntetési tétel esetén már nem teszi lehetővé pénzbüntetés kiszabását.

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsa ítéletének egyéb rendelkezései törvényesek, ezért azokat a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa - helyes indokai alapján - helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának ítélete a Be.372.§ (1) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2013. január 11. napján

Dr. Ruzsás Róbert hb.ddtbk. s.k.
a tanács elnöke

Dr. Mészáros László hb. ezds. s.k.
bíró

Dr. Török Zsolt hb. ezds. s.k.
bíró

A Debreceni Törvényszék Katonai Tanácsának ítélete jogerős és a szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2013. január 11. napján
Dr. Ruzsás Róbert hb. ddtbk. sk.

A kiadmány hitelül:
Iván Erika
bíróági ügyintéző